



บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานนิติการ สำนักปลัดเทศบาล เทศบาลตำบลบ้านด่านโขงเจียม

ที่ อบ ๕๓๖๐๑ / ๓๐ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๙

เรื่อง การเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วม

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลบ้านด่านโขงเจียม

เรื่องเดิม

การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๙ ตามแบบวัดการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (OIT) ตัวชี้วัดที่ ๑๐ การป้องกันการทุจริต ตัวชี้วัดย่อยที่ ๙.๕ การส่งเสริมความโปร่งใส การจัดการเรื่องร้องเรียนการทุจริตและประพฤติมิชอบ ข้อ ๐๑๙ การเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกได้มีส่วนในการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๙ ให้แสดงผลการเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน

ข้อเท็จจริง

หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารกิจการภาครัฐ ซึ่งสามารถจะแบ่งระดับของการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนออกเป็น ๔ ระดับ ดังนี้

๑ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร (Public Information) ถือเป็นความร่วมมือของประชาชนในระดับต่ำที่สุด แต่เป็นระดับที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นก้าวแรกการที่ภาครัฐจะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าสู่กระบวนการ มีส่วนร่วมในเรื่องต่างๆ วิธีการให้ข้อมูลสามารถใช้ช่องทางต่างๆ เช่น เอกสารสิ่งพิมพ์ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อต่างๆ การจัดนิทรรศการ จัดหมายข่าว การจัดงานแถลงข่าว การติดประกาศ และการให้ข้อมูลผ่านเว็บไซต์

๒ การปรึกษาหารือ (Public Consultation) เป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการหารือระหว่างผู้ดำเนินโครงการกับประชาชนที่เกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบ เพื่อรับฟังความคิดเห็นและตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดความเข้าใจในโครงการและกิจกรรมมากขึ้น

๓ การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Meeting) เพื่อให้ประชาชนและฝ่ายเกี่ยวข้อง กับโครงการหรือกิจกรรม และผู้มีอำนาจตัดสินใจในการทำโครงการหรือกิจกรรมนั้นได้ใช้เวทีสาธารณะทำความเข้าใจ และค้นหาเหตุผลในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมในพื้นที่นั้น ซึ่งมีหลายรูปแบบได้แก่

๑)การประชุมในระดับชุมชน โดยจัดขึ้นในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากโครงการ โดยเจ้าของโครงการหรือกิจกรรมที่ต้องส่งตัวแทนเข้าร่วม เพื่ออธิบายให้ที่ประชุมทราบถึงลักษณะโครงการที่ส่งผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นและตอบข้อซักถาม

๒)การประชุมรับฟังความคิดเห็นในเชิงวิชาการ สำหรับโครงการที่มีข้อโต้แย้งในเชิงวิชาการ จำเป็นต้องเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาจากภายนอกมาช่วยอธิบาย และให้ความเห็นต่อโครงการของผู้เข้าร่วมประชุมต้องได้รับผลดังกล่าว

๓)การประชาพิจารณ์ เป็นเวทีในการเสนอข้อมูลอย่างเปิดเผยไม่มีการปิดบัง ทั้งฝ่ายเจ้าของโครงการและฝ่ายผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากโครงการ ซึ่งต้องมีองค์ประกอบของผู้เข้าร่วมที่เป็นที่ยอมรับ มีหลักเกณฑ์และประเด็นในการพิจารณาที่ชัดเจน และแจ้งให้ทุกฝ่ายทราบนั้น

/การร่วมตัดสินใจ...

๔ การร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นเป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งประชาชนจะมีบทบาทในการตัดสินใจได้เพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของคณะกรรมการที่เป็นผู้แทนประชาชนในลักษณะที่สำคัญของการมีส่วนร่วมว่าเป็นเรื่องของกระบวนการ

การเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลบ้านด่านโขงเจียม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๙ หมายถึง แผนงาน โครงการ กิจกรรม งานประเพณีวัฒนธรรม ท้องถิ่น การแข่งขันกีฬา การประชุม อบรม สัมมนาที่ดำเนินการโดยกิจการและการบริหารจัดการโดยเทศบาลตำบลบ้านด่านโขงเจียม นโยบายเร่งด่วนจากจังหวัดอุบลราชธานี เริ่มจากเดือนตุลาคม ๒๕๖๘-๓๑ มีนาคม ๒๕๖๙ รวมระยะเวลา ๖ เดือน มีรายละเอียดอย่างน้อยประกอบด้วย

๑ ประเด็นหรือเรื่องในการมีส่วนร่วม

๒ สรุปรายชื่อของผู้มีส่วนร่วม

๓ ผลจากการมีส่วนร่วม

๔ การนำผลจากการมีส่วนร่วมไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงาน

งานนิติการ สำนักปลัดเทศบาลได้สรุปผลการดำเนินการที่ศนศึกษาและดูงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กร และการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของคณะผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล พนักงานเทศบาล ลูกจ้าง พนักงานจ้าง คณะกรรมการชุมชน ผู้นำชุมชน และประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านด่านโขงเจียม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๙

ข้อระเบียบ/กฎหมาย

๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๘

๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ

๓ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔

๔ พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.๒๕๔๕

๕ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.๒๕๔๐

๖ พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.๒๔๕๗

๗ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.๒๔๙๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ.๒๕๔๘

๘ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พ.ศ.๒๕๔๘

ข้อเสนอ

๑ เห็นควรเผยแพร่ข้อมูลการดำเนินงานเทศบาลให้ประชาชนทางสื่อออนไลน์ เช่น ไลน์กลุ่ม เฟสบุ๊ก แฟนเพจ เสียงตามสาย

๒ เห็นควรเผยแพร่ประกาศทางเว็บไซต์เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

จำเอก

(สยาม ชินบุตร)

หัวหน้าฝ่ายอำนวยการ

/ความเห็นหัวหน้าสำนักปลัด....

ความเห็นหัวหน้าสำนักปลัด

.....
.....
.....

(นายประกาศิต สมสะอาด)
หัวหน้าสำนักปลัด

ความเห็นปลัดเทศบาล

.....
.....
.....

ว่าที่ร้อยตรี

(ธนเสฏฐ์ ธนขุพุทธินวงศ์)
ปลัดเทศบาล

ความเห็นนายกเทศมนตรี

เห็นชอบ ไม่เห็นชอบ

.....
.....

(นายก้องสกล แก้วกัญญา)
นายกเทศมนตรีตำบลบ้านด่านโขงเจียม



รายงานผล
การเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอก
ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

ของ

เทศบาลตำบลบ้านด่านโขงเจียม
อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี

สรุปผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
ของเทศบาลตำบลบ้านด่านโขงเจียม อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

1 ชื่อโครงการ : โครงการฝึกอบรมทัศนศึกษาและดูงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กร
และการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของคณะผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล
พนักงานเทศบาล ลูกจ้าง พนักงานจ้าง คณะกรรมการชุมชน ผู้นำชุมชน และประชาชน
ในเขตเทศบาลตำบลบ้านด่านโขงเจียม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๙

๒. วัน/เดือน/ปี ที่ดำเนินการ: ระหว่างวันที่ ๑๓-๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙

๓. สถานที่ดำเนินการ :

วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙

เวลา ๐๘.๓๐-๑๖.๓๐ จัดอบรมโครงการฝึกอบรมทัศนศึกษาและดูงานเพื่อเพิ่ม
ประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กรและการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของคณะผู้บริหาร
สมาชิกสภาเทศบาลพนักงานเทศบาล ลูกจ้าง พนักงานจ้าง คณะกรรมการชุมชน ผู้นำชุมชน และ
ประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านด่านโขงเจียม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๙ น. ณ ห้องประชุม
สภาเทศบาลตำบลบ้านด่านโขงเจียม

วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙

เวลา ๑๐.๐๐-๑๒.๐๐ น. รับฟังการบรรยายด้านการบริหารจัดการขยะ
เวลา ๑๓.๐๐-๑๕.๐๐ น. รับฟังการบรรยายหลักธรรมาภิบาลและการบริหารกิจการ
บ้านเมืองที่ดี จากเทศบาลปากน้ำประแส อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙

เวลา ๐๙.๐๐-๑๒.๐๐ น. รับฟังการบรรยายการงานกลุ่มวิสาหกิจมาบเหลาชะโอน
อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙

เวลา ๑๓.๐๐-๑๖.๐๐ น. รับฟังการบรรยายสรุปและเยี่ยมชมโครงการศึกษาดูงานจาก
ศูนย์ศึกษาเขาคันทรงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

๔. ประเด็น/เรื่องในการมีส่วนร่วม

เทศบาลตำบลบ้านด่านโขงเจียมจัดโครงการฝึกอบรมทัศนศึกษาและดูงานเพื่อเพิ่ม
ประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กร และการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของคณะผู้บริหาร
สมาชิกสภาเทศบาล พนักงานเทศบาล ลูกจ้าง พนักงานจ้าง คณะกรรมการชุมชน ผู้นำชุมชนและ
ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านด่านโขงเจียม ในระหว่างวันที่ ๑๒-๑๖ มีนาคม ๒๕๖๙ ในเขตพื้นที่
จังหวัดระยอง และจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีประเด็นการมีส่วนร่วม ดังนี้

๑ การฝึกอบรม : เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการโดยเฉพาะภาคประชาชนได้มีส่วนร่วมพัฒนา
ศักยภาพในการเป็นผู้นำชุมชนเข้มแข็ง รวมทั้งการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติ
จนกลายเป็นวิถีชีวิต และนำเอาความรู้และแนวคิดและประสบการณ์นำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหา
และพัฒนาตนเองได้อย่างยั่งยืน

๒ การเดินทางไปทัศนศึกษาและดูงาน

เทศบาลตำบลปากน้ำประแส อำเภอกแกลง จังหวัดระยอง คณะทัศนศึกษาและดูงานเทศบาลตำบลบ้านด่านโขงเจียมได้เข้าศึกษาต้นแบบการจัดการขยะของเทศบาลตำบลปากน้ำประแส ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความท้าทายเฉพาะตัว เนื่องจากเป็นชุมชนริมน้ำ และแหล่งท่องเที่ยวสำคัญพบว่ากุญแจสำคัญของความสำเร็จคือการสร้าง “พลังภาคพลเมือง” ผ่านกลุ่มรักษ์ประแส รวมทั้งการบูรณาการงานสิ่งแวดล้อมเข้ากับวิถีชีวิต และรายได้จากการท่องเที่ยว

บทบาทของคณะกรรมการชุมชน และกลุ่มรักษ์ประแสด้านการบริหารจัดการขยะ

๑ ความเข้มแข็งของภาคประชาสังคม : การขับเคลื่อนงานส่วนใหญ่ทำผ่าน “กลุ่มรักประแส” ซึ่งเป็นกลุ่มอาสาสมัคร และกรรมการชุมชนที่ทำงานร่วมกับเทศบาลตำบลปากน้ำประแสในการสอดส่อง และดูแลความสะอาดในพื้นที่

๒ กิจกรรมจิตอาสา: มีการจัดกิจกรรมเก็บขยะในแม่น้ำ ลำคลอง และพื้นที่ชายฝั่งทะเลอย่างต่อเนื่อง เพื่อรักษาทัศนียภาพและระบบนิเวศป่าชายเลนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว

การจัดการขยะในพื้นที่เปราะบาง (ชายฝั่งและป่าชายเลน)

๑ การจัดการขยะทะเลและพลาสติก : ปากน้ำประแสเป็นพื้นที่ต้นแบบในการจัดการขยะพลาสติกในทะเล โดยเน้นการดักกรองขยะไม่ให้ไหลลงสู่ก้นอ่าว และคัดแยกเพื่อนำไปแปรรูป

๒ ความร่วมมือกับภาคเอกชน : การบูรณาการร่วมกับหน่วยงานภายนอกในการ “ปลูก ปัน ปอง ป่าชายเลน” เพื่อระดมกำลังเก็บขยะตกค้างในพื้นที่ป่าชายเลน และชายหาด

๓ นวัตกรรมเปลี่ยนขยะเป็นพลังงาน : มีการศึกษาแนวทางการนำขยะจากชายหาดและขยะพลาสติกมาแปรรูปเป็นพลังงานเชื้อเพลิง เพื่อลดการฝังกลบ และสร้างมูลค่าเพิ่ม

๒ หลักสูตรมาภิบาลและการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี”วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๙ ณ เทศบาลตำบลปากน้ำประแส อำเภอกแกลง จังหวัดระยอง

กิจการหลักในการศึกษาดูงาน

๒.๑. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ : ศึกษาแนวทางการบริหารงานท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จในด้านความโปร่งใส และการบริหารทรัพยากรบุคคล

๒.๒. หลักการสร้างเครือข่าย : เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหาร ฝ่ายสภาเทศบาล พนักงานเทศบาล ลูกจ้าง คณะกรรมการชุมชน และประชาชน เพื่อลดความขัดแย้ง และเพิ่มความร่วมมือในการพัฒนาพื้นที่

๒.๓. การมีส่วนร่วมของประชาชน : ศึกษาต้นแบบการดึงภาคประชาชนเข้ามาร่วมวางแผน และติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างเป็นธรรม

ศึกษาดูงานกลุ่มวิสาหกิจมาบเหลาชะโอน อำเภอกแกลง จังหวัดระยอง วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ ณ มาบเหลาชะโอน อำเภอกแกลง จังหวัดระยอง

คณะทัศนศึกษาและดูงานเทศบาลตำบลบ้านด่านโขงเจียมได้เข้าศึกษาการดำเนินงานของชุมชนมาบเหลาชะโอน อำเภอกแกลง จังหวัดระยอง ซึ่งเป็นชุมชนต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการ “วิสาหกิจชุมชนจักสานกระจูด” ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำแนวทางการจัดการรวมกลุ่มอาชีพ และการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์มาประยุกต์ใช้ในพื้นที่ โดยมีวัตถุประสงค์และเหตุผลสำคัญ ดังนี้

๑ เพื่อสร้างความสามัคคีในชุมชน : เป็นการรวมพลังของคนในหมู่บ้านให้มาทำงานร่วมกันในแบบกลุ่ม เพื่อความเข้มแข็งของชุมชน

๒ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในท้องถิ่น : เพื่อนำต้นกระจูดที่มีอยู่เป็นจำนวนมากมาแปรรูปให้เกิดประโยชน์สูงสุด แทนการปล่อยให้ตามธรรมชาติ

๓ การเพิ่มมูลค่าและสร้างรายได้เสริม : ต้องการแปรรูปวัตถุดิบให้เป็นผลิตภัณฑ์หัตถกรรมที่มีมูลค่าสูงขึ้น เพื่อสร้างรายได้เสริมนอกเหนือจากอาชีพหลักคือการทำสวนผลไม้ และยางพารา

๔ การอนุรักษ์ภูมิปัญญาดั้งเดิม : เพื่อสืบทอดและรักษาทักษะการสานกระจูดที่เป็นมรดกทางภูมิปัญญาหมู่บ้านมานานกว่า ๒๐๐ ปี ไม่ให้สูญหายไปตามกาลเวลา

๕ ตอบสนองนโยบายของรัฐบาล : เพื่อขับเคลื่อนชุมชนให้สอดคล้องกับ “โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์” ซึ่งเน้นการดึงจุดเด่นของท้องถิ่นออกมาสร้างจุดขาย

โครงการศึกษาดูงานศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๕ อำเภอนมสรวง จัหวัดฉะเชิงเทรา

สรุปประเด็นเฉพาะด้านสำหรับภารกิจเทศบาลตำบลบ้านด่านโขงเจียม

“หลักเศรษฐกิจพอเพียง” ของพระบาทสมเด็จพระชนกกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร รัชกาลที่ ๙ และ “หลักการทรงงานของ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระราชชนนีพันปีหลวง” ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สามารถวางโครงสร้างเนื้อหาเพื่อให้เห็นภาพในการเกี่ยวเนื่องกัน ได้แก่ **แนวทางการเชื่อมโยงเศรษฐกิจพอเพียง และหลักการทรงงาน** คือ “การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน” พระบาทสมเด็จพระชนกกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร รัชกาลที่ ๙ เน้น “การปรับปรุงดินและน้ำ เพื่อให้ทำการเกษตรพื้นฐาน (กินเอง) ได้อย่างมั่นคง และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระราชชนนีพันปีหลวง” การสร้างอาชีพเสริม : เน้น “ศิลปอาชีพ” และ “การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น” เพื่อสร้างรายได้เสริมนอกฤดูกาลผลิต

๕ สรุปข้อมูลของผู้มีส่วนร่วม

รวมจำนวน ๙๓ คน ประกอบด้วย

- ๑ คณะผู้บริหาร/พนักงานเทศบาล/ลูกจ้าง/พนักงานจ้าง จำนวน ๓๑ คน
- ๒ สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบ้านด่านโขงเจียม จำนวน ๘ คน
- ๓ คณะกรรมการชุมชน จำนวน ๑๘ คน
- ๔ ประชาชน จำนวน ๓๖ คน

๖ ผลจากการมีส่วนร่วม

๑ เทศบาลตำบลปากน้ำประแส อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

๑.๑ ปัจจัยความสำเร็จที่ควรนำไปปรับใช้ด้านการบริหารจัดการขยะ

๑.๑.๑ การจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยว : ชุมชนตระหนักว่า ความสะอาดคือต้นทุนของการท่องเที่ยว และเมื่อขยะล้นดกทัศนียภาพดีขึ้น รายได้จากการท่องเที่ยวก็จะกลับคืนสู่ชุมชน

๑.๑.๒ ระบบพี่เลี้ยง : การได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณและวิชาการจากเทศบาล และการทำงานร่วมกับเครือข่ายศูนย์เรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อมในภาคตะวันออก

๑.๒ ปัจจัยความสำเร็จที่ควรนำไปปรับใช้ด้านหลักธรรมาภิบาลและการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

๑.๒.๑. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ : ศึกษาแนวทางการบริหารงานท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จในด้านความโปร่งใส และการบริหารทรัพยากรบุคคล

๑.๒.๒ หลักการสร้างเครือข่าย : เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหาร ฝ่ายสภาเทศบาล พนักงานเทศบาล ลูกจ้าง คณะกรรมการชุมชน และประชาชน เพื่อลดความขัดแย้ง และเพิ่มความร่วมมือในการพัฒนาพื้นที่

๑.๒.๓ การมีส่วนร่วมของประชาชน : ศึกษาต้นแบบการดึงภาคประชาชนเข้ามามีส่วนวางแผน และติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างเป็นธรรม

๒ กลุ่มวิสาหกิจมาบเหลาชะโอน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

ปัจจัยสู่ความสำเร็จที่ควรนำไปปรับใช้ในเทศบาลตำบลบ้านด่านโขงเจียม

๒.๑. ผู้นำที่เข้มแข็งและมีวิสัยทัศน์กว้างไกล

๒.๑.๑. : ผู้นำกลุ่ม เช่น คุณมนตรี ยิ้มเยื่อน มีความสามารถในการประสานงานทั้งการบริหาร รวมทั้งการบริหารคนในชุมชน และการติดต่อกับหน่วยงานภายนอก

๒.๑.๒. การยอมรับการเปลี่ยนแปลง : ผู้นำไม่หยุดนิ่ง พร้อมเปิดรับความรู้ใหม่ๆ ทั้งเรื่องดีไซน์ และการตลาด ทำให้กลุ่มก้าวทันยุคทันสมัยเสมอ

๒.๒. การรักษาและต่อยอดภูมิปัญญา

๒.๒.๑. รากฐานทางวัฒนธรรม มีต้นทุนทางภูมิปัญญากว่า ๒๐๐ ปีที่แข็งแรง ทำให้ผลิตภัณฑ์มี “เรื่องราว”

๒.๒.๒ การเพิ่มมูลค่า กล้าที่จะเปลี่ยนจาก “เสื่อผืนละไม่กีบาท” มาเป็น “กระเป๋าแฟชั่นราคาหลักพัน” โดยการใส่ความคิดสร้างสรรค์ และงานดีไซน์ที่เป็นสากล

๒.๓. ทรัพยากรท้องถิ่นที่อุดมสมบูรณ์

๒.๓.๑ ความได้เปรียบด้านวัตถุดิบ : กรณี บึงใหญ่สำนักงาน ซึ่งเป็นแหล่งกระจุดธรรมชาติขนาดใหญ่ในพื้นที่ ทำให้กลุ่มมีวัตถุดิบไม่ขาดแคลน และรักษาความเป็นธรรมชาติไว้ได้

๒.๓.๒ การจัดการอย่างยั่งยืน : ชุมชนมีการวางกฎกติกาการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม ทำให้วัตถุดิบไม่ขาดแคลน และรักษาความเป็นธรรมชาติไว้ได้

๒.๔. การมีส่วนร่วมและความสามัคคี

๒.๔.๑. การกระจายรายได้ : กลุ่มมีการจัดสรรผลประโยชน์ที่ชัดเจนและเป็นธรรม ตั้งแต่คนเก็บกระจุด คนเตรียมเส้นใย จนถึงคนสาน ทำให้ทุกคนรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน

๒.๔.๒ ความยืดหยุ่น : สมาชิกสามารถทำงานที่บ้านได้ ทำให้ไม่กระทบต่ออาชีพหลัก สร้างความสุขในการทำงาน

๒.๕. การสนับสนุนจากเครือข่ายและภาครัฐ

๒.๕.๑ การเชื่อมโยงเครือข่าย : ได้รับการสนับสนุนจากกรมพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม และสถาบันการศึกษาในการเข้ามาช่วยอบรมเรื่องเทคนิคการฟอกสี การออกแบบ และการตลาดออนไลน์

๒.๕.๒ บุรณาการการท่องเที่ยว : การยกระดับ “ศูนย์เรียนรู้และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ” ทำให้กลุ่มไม่ได้มีรายได้จากการเพียงอย่างเดียว แต่มีรายได้จากคำวิทยากร Workshop และการท่องเที่ยวในชุมชนด้วย

๗ การนำผลจากการมีส่วนร่วมไปปรับปรุงพัฒนาในการดำเนินงานของหน่วยงาน

สรุปสาระสำคัญที่ได้รับการจากการศึกษาดูงานเทศบาลตำบลปากน้ำประแส อำเภอกาญจนบุรี จังหวัดระยอง

บทเรียนและข้อเสนอแนะเพื่อการปรับใช้ด้านการบริหารจัดการขยะ

๑. จัดตั้ง “ธนาคารขยะ” หรือ “กองทุนสวัสดิการขยะ” เพื่อสร้างแรงจูงใจให้คนในชุมชนคัดแยกขยะอย่างถูกต้อง

๒. พัฒนาอาสาสมัครสิ่งแวดล้อม : เพื่อลดภาระงานของเจ้าหน้าที่ และสร้างความยั่งยืนในการเฝ้าระวังจุดทิ้งขยะผิดกฎหมาย

๓. มาตรการลดพลาสติกในสถานประกอบการ : ขอความร่วมมือร้านค้าและตลาดในเขตเทศบาลลดการใช้พลาสติกใช้ครั้งเดียวทิ้ง โดยใช้โมเดล “ตลาดสะอาด” ของประแสเป็นต้นแบบ

ผลลัพธ์ที่สำคัญของกิจกรรมรณรงค์และการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

๑. ด้านการบริหารงาน : บุคลากรตระหนักถึงความสำคัญของ “หลักการคุ้มค่า” และ “หลักประสิทธิภาพ” ในการใช้ภาษีของประชาชน

๒. ด้านบริการสาธารณะ : เกิดแนวความคิดการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อความโปร่งใสให้ประชาชนสามารถตรวจสอบการทำงานได้ง่ายขึ้น

๓. ด้านการชุมชน : ผู้นำชุมชน คณะกรรมการชุมชนมีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง

๔. ด้านความโปร่งใส : มีความพร้อมในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนอย่างตรงไปตรงมา

สรุปสาระสำคัญที่ได้รับการจากการศึกษาดูงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมาบเหลาชะโอน อำเภอกาญจนบุรี จังหวัดระยอง

แนวทางการนำองค์ความรู้มาปรับใช้ในบริบทของเทศบาลและชุมชน

๑ การบริหารจัดการกลุ่มและวิสาหกิจ

๑.๑ การสร้างระบบสมาชิกที่เข้มแข็ง : ปรับใช้รูปแบบการปันผล และการแบ่งงานตามความถนัด เช่น ฝ่ายผลิต ฝ่ายการตลาด และฝ่ายควบคุมคุณภาพ เพื่อให้กลุ่มดำเนินงานได้อย่างเป็นระบบไม่พึ่งพาบุคคลใดบุคคลหนึ่งมากเกินไป

๑.๒ การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ที่มีชีวิต: เทศบาลสามารถสนับสนุนพื้นที่ในชุมชนให้กลายเป็น “Learning Center” ที่นักท่องเที่ยว หรือคณะดูงานสามารถลงมือทำ (Workshop) ได้จริง ซึ่งจะช่วยสร้างรายได้เพิ่มนอกเหนือจากการขายสินค้าอย่างเดียว

๒ การพัฒนาผลิตภัณฑ์และตราสินค้า

๒.๑. การเล่าเรื่อง : นำจุดเด่นของประวัติศาสตร์ท้องถิ่น หรือวิถีชีวิตในพื้นที่มาสร้างเรื่องราวให้กับผลิตภัณฑ์ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มเช่นเดียวกับมาบเหลาชะโอนใช้ “กระจูด” เชื่อมโยงกับ “การอนุรักษ์ป่าพรุ”

๒.๒. พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความร่วมสมัย โดยประสานงานกับสถาบันการศึกษา หรือ ดีไซน์เนอร์ เพื่อให้สินค้าชุมชนเข้าถึงกลุ่มลูกค้าที่กว้างขึ้น และตลาดระดับบน

๓ การอนุรักษ์ทรัพยากรแบบมีส่วนร่วม :

๓.๑. กติกาชุมชน : พัฒนาข้อตกลงร่วมกันในการดูแลแหล่งวิถีชีวิตธรรมชาติในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ไม่เกิดภาวะขาดแคลนวัตถุดิบในอนาคต

๓.๒. พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศเชื่อมโยงแหล่งผลิต เพื่อสร้างความตระหนักรู้ให้คนในชุมชนเห็นคุณค่าของทรัพยากรที่ตนเองมีอยู่

๔ บทบาทของเทศบาลในการสนับสนุน

๔.๑. การเป็นที่เลี้ยง : เทศบาลควรทำหน้าที่สนับสนุนด้านงบประมาณ อุปกรณ์ หรือการจัดหาช่องทางตลาด เช่น งานแฟร์ เพจเฟซบุ๊กชุมชน มากกว่าการเข้าไปซื้อน้ำ เพื่อให้ชุมชนรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของ และพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว

๔.๒. การเชื่อมโยงเครือข่าย : สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างชุมชนกับภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อหาช่องทางจำหน่ายสินค้า หรือแหล่งเงินทุนใหม่ๆ

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ จากศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอนวมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

๑ แนวทางประยุกต์ใช้ในพื้นที่เทศบาล

๑.๑ มาตรการป้องกันเชิงรุก : นำความรู้มาใช้กำหนดโซนพื้นที่เสี่ยงริมตลิ่งบริเวณแม่น้ำโขง และแม่น้ำมูลเพื่อเริ่มปลูกหญ้าแฝกนาร่อง

๑.๒ การมีส่วนร่วมของชุมชน : ส่งเสริมให้ผู้นำชุมชนและประชาชนนำหญ้าแฝกไปปลูกบริเวณพื้นที่ริมน้ำโขง แม่น้ำมูล โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบริหารจัดการด้านการป้องกันตลิ่งพังของแม่น้ำโขงและแม่น้ำมูล เป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้นทุนทางสังคมที่มีอยู่นำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดความคุ้มค่า รักษาสิ่งแวดล้อม และสอนประสบการณ์ตรงแก่เด็ก เยาวชนที่จะเติบโตเป็นต้นกล้าที่มีคุณค่า

๑.๓ การจัดการงบประมาณ : เสนอโครงการขอรับการสนับสนุนพันธุ์กล้าจากจาก “กรมพัฒนาที่ดิน” ซึ่งจะช่วยประหยัดงบประมาณของเทศบาลในระยะยาว

๒ การส่งเสริมอาชีพและเศรษฐกิจชุมชน

๒.๑ การทำ “เกษตรผสมผสาน” และ “เกษตรทฤษฎีใหม่” ที่ลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ ,การเลี้ยงสัตว์ขนาดเล็ก ที่ดูแลง่าย และมีตลาดรองรับ

๒.๒. การนำไปใช้: จัดทำโครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจชุมชนพอเพียงต้นแบบในระดับหมู่บ้าน หรือสนับสนุนกลุ่มแม่บ้านในการแปรรูปผลิตทางการเกษตรและสมุนไพร

๓ การบริหารจัดการภาครัฐ

๓.๑.รูปแบบการบริหารที่รวมหน่วยงานราชการทุกกรมมาไว้ในที่เดียว (บูรณาการ) เพื่อบริการประชาชนอย่างรวดเร็ว

๓.๒. การนำไปใช้ : พัฒนาการให้บริการประชาชนของเทศบาลให้มีความคล่องตัวลดขั้นตอน และประสานงานระหว่างกองงานต่างๆให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๔ ประเด็นการเรียนรู้จากการศึกษาดูงาน

๔.๑ การประยุกต์ใช้ : เรียนรู้การทำเกษตรทฤษฎีใหม่ การลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และการบริหารจัดการทรัพยากรท้องถิ่นอย่างคุ้มค่า

๔.๒ การทำงาน : การปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานของเทศบาลให้โปร่งใสและมุ่งเน้นประโยชน์ประชาชนตามแนวทางที่ดี

บทสรุปส่งท้าย

ตัวชี้วัดความสำเร็จ (Key Performance Indicators KPIs) โครงการพัฒนาการบริการจัดการขยะชุมชนต้นแบบ (จากเทศบาลตำบลปากน้ำประแส อำเภอกะลา จังหวัดระยอง)

๑ ด้านการลดปริมาณขยะ (Waste Reduction)

๑.๑ KPI ๑ ปริมาณขยะมูลฝอยของชุมชนที่ส่งไปกำจัดปลายทาง ลดลงอย่างน้อยร้อยละ ๒๐ ภายใน ๑ ปี (หลังเริ่มโครงการ)

๑.๒ KPI ๒ : คริวเรือนพื้นที่เป้าหมายมีการคัดแยกขยะเปียก / ขยะอินทรีย์ ณ ต้นทาง ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของครัวเรือนทั้งหมด

๒ ด้านการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน (Civic Engagement)

๒.๑ KPI ๓ : มีการจัดตั้ง “กลุ่มอาสาสมัครรักษาสีสิ่งแวดล้อมชุมชน” (โมเดลกลุ่มรักษาสีประแส) อย่างน้อย ๑ กลุ่มต่อ ๑ ชุมชนเป้าหมาย

๒.๒ KPI ๔ : จำนวนร้านค้าและสถานประกอบการที่เข้าร่วมแคมเปญ “ลดการใช้พลาสติกครั้งเดียวทิ้ง” มีสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ในเขตพื้นที่นำร่อง

๓ ด้านความสะอาดและทัศนียภาพ (Environment Quality)

๓.๑ KPI ๕ : จำนวน “จุดลักลอบทิ้งขยะ” ในพื้นที่สวนสาธารณะ หรือริมน้ำ ลดลงจนเป็นศูนย์ (Zero Illegal Dumping) ในพื้นที่นำร่องภายใน ๖ เดือน

๓.๒ KPI ๖ : ระดับความพึงพอใจของประชาชน และนักท่องเที่ยวต่อความสะอาดของพื้นที่ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘๐

๔ ด้านความคุ้มค่าและรายได้

๔.๑ KPI ๗ : สามารถเปลี่ยนขยะรีไซเคิลเป็นรายได้เข้าสู่ “กองทุนสวัสดิการชุมชน” หรือธนาคารขยะ ตามขนาดชุมชน

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (หลักการธรรมาภิบาลและการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี)

๑. การปรับปรุงการทำงาน : ควรนำแนวคิดจากการประเมินความพึงพอใจของประชาชน มาปรับปรุงงานในกองงานที่เกี่ยวข้อง

๒. การมีส่วนร่วม : ส่งเสริมให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการเทศบาลในภารกิจต่างๆ

๓. การขยายผล : จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในองค์กร เพื่อให้ผู้ที่ไม่ได้เดินทางไปดูงาน ได้รับทราบข้อมูลร่วมกัน

บทสรุป : การศึกษาดูงานในครั้งนี้ ทำให้ผู้เข้าร่วมโครงการเกิดวิสัยทัศน์ใหม่ในการพัฒนาท้องถิ่น โดยเน้นผลสัมฤทธิ์ของงาน และความพึงพอใจของประชาชนเป็นเป็นหลัก ตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

ข้อเสนอแนะเพื่อปรับใช้จากกลุ่มวิสาหกิจมาบเหลาชะโอน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

๑ ด้านผลิตภัณฑ์ : ส่งเสริมการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ และเรื่องราวของสินค้าให้กับกลุ่มอาชีพในพื้นที่

๒. ด้านการตลาด : พัฒนาช่องทางจำหน่ายออนไลน์ และสร้างจุด check-in หรือศูนย์สาธิตการเรียนรู้เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว

๓. ด้านการสนับสนุน : เทศบาลควรทำหน้าที่ “ผู้อำนวยความสะดวก” ในการเชื่อมโยงปราชญ์ชาวบ้านเข้ากับเทคโนโลยีสมัยใหม่

ข้อคิดเพื่อการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนกลุ่มวิสาหกิจมาบเหลาชะโอน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

๑ “ระเบิดจากข้างใน” ความสำเร็จไม่ได้เกิดจากงบประมาณก้อนโต แต่เริ่มจาก “คนในชุมชนเห็นคุณค่าของตัวเอง” ก่อน เรามีต้นกระจุตมา ๒๐๐ ปี แต่ความสำเร็จเพิ่งเกิดเมื่อเรามองว่ามันเป็นแค่หญ้า แล้วมองว่ามันคือ “ทองคำ” ของหมู่บ้าน

๒ “ผู้นำต้องกล้าเปลี่ยน” การรักษาของเก่าเป็นเรื่องดี แต่การ “การต่อยอดของใหม่” คือทางรอด ผู้นำต้องกล้าพาชุมชนออกจากโซนปลอดภัย การสานเสื่อแบบเดิม มาสู่การทำกระเป๋าแฟชั่นที่คนเมืองอยากใช้

๓ “คุณภาพคือหัวใจ.....ดีไซน์คือโอกาส” ของชุมชนไม่จำเป็นต้องราคาถูกเสมอไป หากเราใส่ “ความประณีต” และ “ดีไซน์” ที่ตอบโจทย์สากลลงไป เราจะสามารถเพิ่มมูลค่าสินค้าจากหลักสิบเป็นหลักพันได้ โดยใช้ทรัพยากรเท่าเดิม

๔. “ความสามัคคีคือทุนที่แท้จริง” วิสาหกิจชุมชนจะอยู่รอดได้ ต้องมีการบริหารผลประโยชน์ที่ “เป็นธรรมและโปร่งใส” ทุกคนในห่วงโซ่ ตั้งแต่คนเก็บกระจุต ไปจนถึงคนขาย ต้องรู้สึกว่าเขาเป็น “หุ้นส่วน” มิใช่แค่ลูกค้า

๕ อย่าหยุดเรียนรู้และเชื่อมโยง : ชุมชนเก่งอย่างเดียวไม่พอ ต้องรู้จัก “ประสานงาน” กับภาคส่วนต่างๆ เช่น เทศบาล พัฒนาชุมชน หรือหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ เพื่อเติมเต็มความรู้ที่เราขาด ทั้งเรื่องการตลาด เทคโนโลยี และงบประมาณสนับสนุน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

การนำโมเดลมาบเหลาชะโอนมาปรับใช้จะช่วยยกระดับรายได้ในครัวเรือนชุมชน และสร้างความเข้มแข็งให้วิสาหกิจชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ลดการพึ่งพางบประมาณสนับสนุนเพียงอย่างเดียวในระยะยาว

ข้อคิดและบทสรุปส่งท้ายศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอ

ข้อคิดและบทสรุปส่งท้ายศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอ
พนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

๑ “เน้นการพึ่งพาตัวเองอย่างยั่งยืน” : การศึกษาดูงาน ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ “ความอุดมสมบูรณ์ของแผ่นดินเปรียบเสมือนรากฐานของบ้าน ขณะที่ทักษะฝีมือและอาชีพหลักคือเสาที่ค้ำจุนชีวิต” สอนให้เราเห็นว่า เมื่อน้อมนำ “หลักเศรษฐกิจพอเพียง” มาฟื้นฟูทรัพยากรดินและน้ำจนมั่นคงแล้ว และเสริมด้วย “หลักการส่งเสริมอาชีพ” ตามแนวพระราชดำริสพระพันปีหลวง ที่เน้นการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและความขยันหมั่นเพียร ประชาชนไม่ได้เพียงแค่มีกินมีใช้ แต่จะสามารถยืนหยัดได้ด้วยขาของตนเองอย่างมีศักดิ์ศรีและยั่งยืนตลอดไป

๒ “เน้นจิตวิญญาณของข้าราชการและผู้พัฒนา” “จากดินที่ตายไปแล้วสู่แผ่นดินที่รุ่งเรือง... คือผลลัพธ์ของความรักและความอดทน” หัวใจสำคัญของการพัฒนาที่ได้จากศูนย์ฯ แห่งนี้ คือ การทำงานด้วย “ความรัก” ดังที่พระพันปีหลวงทรงรักราชกรตั้งลูก และการทำงานอย่าง “มีระบบ” ตามแบบอย่างพระบาทสมเด็จพระชนกกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร รัชกาลที่ ๙ ข้าราชการและประชาชนที่ได้มาศึกษาดูงานจึงสมควรนำไปแค่ตัวเลขหรือทฤษฎี แต่ควรนำ “หัวใจของผู้พัฒนา” กลับมาใช้ในพื้นที่ เพื่อเปลี่ยนอุปสรรคให้เป็นโอกาส และเปลี่ยนความแห้งแล้งให้เป็นความผาสุกของส่วนรวม

๓ “เศรษฐกิจพอเพียง สร้างรากฐานชีวิต : ศิลปาชีพและภูมิปัญญา สร้างคุณค่าของคน” การน้อมนำแนวทางของ “พ่อ” และ “แม่” แห่งแผ่นดินมาปรับใช้ในการทำงาน และชีวิตประจำวัน ไม่ใช่แค่ทำตามหน้าที่ แต่คือการสร้าง “ความสุขที่ส่งต่อได้” จากมือเราสู่ประชาชน และจากประชาชนสู่ประเทศชาติสืบไป

ภาพกิจกรรม























